

	30.Ağu	06.Eyl	Değişim		30.Ağu	06.Eyl	Değişim
BIST-100 Endeksi	96.718*	98.987	% 2,3 ▲	EUR/USD	1,0989	1,1027	% 0,3 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%16,49*	%15,81	-68 bp ▼	USD/TL	5,8296	5,7145	-% 2,0 ▼
Türkiye 5 Yıllık CDS	432*	384	-48 bp ▼	EUR/TL	6,4000	6,3027	-% 1,5 ▼
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	984	1.008	% 2,4 ▲	Altın (USD/ons)	1.520	1.507	-% 0,9 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,51	%1,55	4 bp ▲	Petrol (USD/varil)	61,1	62,1	% 1,6 ▲

bp: baz puan

*: 29 Ağustos verileridir.

Geçtiğimiz haftanın ikinci yarısında ABD ile Çin'in müzakerelere devam edeceği haberiyle ticaret savaşına ilişkin endişelerin hafiflemesi küresel risk iştahında artışı beraberinde getirdi. İngiltere Parlamentosunun anlaşmasız Brexit'i önleyecek tasarısı onaylaması sterlini desteklerken, ABD doları geçtiğimiz hafta bir miktar güç kaybetti. Küresel ekonomiye ilişkin veriler karışık bir tablo çizerken, yurt içinde enflasyon ve büyüme rakamlarının beklentilerden olumlu gelmesi hisse senedi ve tahvil piyasalarını destekledi. Bu haftanın gündeminde TCMB ve ECB toplantıları öne çıkıyor.

ABD ve Çin arasındaki müzakereler Ekim'de devam edecek.

Ticaret savaşı gelişmeleri küresel gündemin odağında yer almaya devam ediyor. ABD Başkanı Trump'ın Çin'le ilişkilere yönelik hafta başında yaptığı kafa karıştırıcı açıklamaların ardından Çarşamba günü müzakerelerin devam edeceği haberinin gelmesi piyasalarda bir rahatlama sağladı. Hafta başında düşüşte olan MSCI dünya borsaları endeksi Çarşamba gününden itibaren ABD borsaları öncülüğünde kayıplarını telafi ederek, artıya geçti.

Küresel ekonomiye ilişkin veriler karışık bir görünüm sundu.

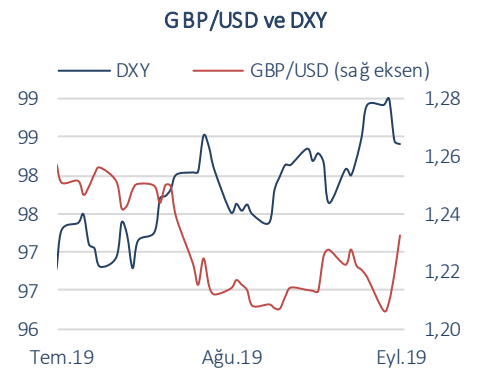
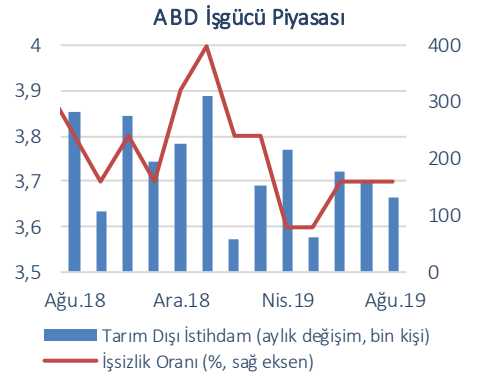
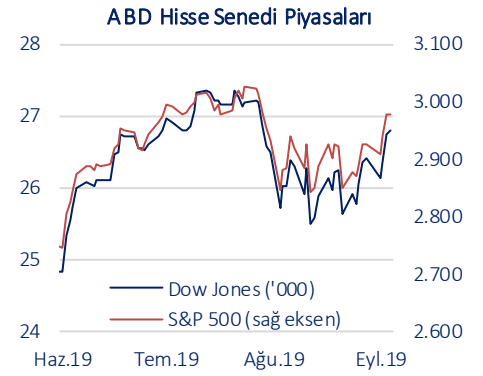
ABD'de ISM imalat endeksi Ağustos'ta üç yılın ardından ilk kez 50 eşik düzeyinin altına inerek sektörde daralma sinyali verdi. Bu dönemde tarım dışı istihdam artışı 130 bin kişi ile tahminlerin altında kaldı. Öte yandan, ülkede ISM hizmetler endeksi ve fabrika siparişleri güçlü bir görünüm sundu. Almanya'da sanayi üretiminin Temmuz'da %0,3 artış beklentisine karşılık %0,6 azalması resesyonun sürebileceği beklentilerini güçlendirdi. Euro Alanı'nda perakende satışlar bu dönemde Almanya ve Belçika'daki sert düşüşlerin de etkisiyle %0,6 düştü. Ticaret savaşına bağlı olarak hızlı yavaşlama endişelerinin sürdüğü Çin'de Ağustos'ta hizmetler PMI önceki aya kıyasla 0,5 puan yükselerek 52,1 oldu. Bu sabah açıklanan verilere göre ise aynı dönemde Çin'de ihracat beklenmedik bir şekilde geriledi.

Büyümeyi destekleyici para politikaları...

Fed'in 17-18 Eylül'deki toplantıda 25 bp faiz indirimi yapacağı beklentisi güçlü seyredirken, ECB'nin bu haftaki toplantısı öncesinde ekonomiyi canlandırmak amacıyla faiz indirimi, sözlü yönlendirmede değişiklik ve bankaları negatif faizden koruyacak bir destek mekanizması üzerinde çalıştığı ifade ediliyor. Japonya Merkez Bankası Başkanı Kuroda, negatif seviyedeki faizleri daha da aşağı çekmenin politika seçenekleri arasında yer aldığını belirtirken, Çin Merkez Bankası zorunlu karşılıkları 50 baz puan düşürerek ekonomiye desteğinin sürdüğünü gösterdi.

İngiltere Parlamentosundan anlaşmasız Brexit ihtimaline ret...

İngiltere Parlamentosu 31 Ekim'de anlaşmasız Brexit'i önleyecek tasarısı onaylarken, erken seçim teklifini reddetti. Göreve geldikten altı hafta sonra Parlamentoda çoğunluğu kaybeden Başbakan Boris Johnson'ın bu gelişmelerle birlikte zor durumda kaldığı değerlendiriliyor. Parlamentosunun kararları sterline ise olumlu yansıdı. GBP/USD Perşembe günü gün içinde 1,2353 ile Temmuz sonundan bu yana en yüksek değerini gördü.

Kaynak: Datastream

Dış ticaret açığındaki daralma eğilimi hız kesmekle birlikte sürüyor.

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan geçici verilere göre dış ticaret açığındaki daralma hız kaybetmekle birlikte Ağustos ayında devam etti. Bu dönemde ihracat %1,5 oranında artarken, ithalat artışı %1,1 oldu. Böylece, dış ticaret açığı yıllık bazda %0,9 oranında düşerek 2,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Ağustos'ta enflasyon beklentilerin altında...

Ağustos'ta TÜFE'deki aylık artış %0,86 ile %1,3 olan piyasa beklentisinin altında gerçekleşti. Yurt içi ÜFE ise bu dönemde %0,59 oranında geriledi. Yıllık TÜFE ve Yi-ÜFE artışları sırasıyla %15,01 ve %13,45 oldu. TÜFE'deki aylık artışta alkollü içecekler-tütün ve konutun katkısı öne çıktı. Çekirdek enflasyon göstergeleri de Ağustos ayında iyileşme kaydetti.

Ağustos ayında TL, Eylül 2016'dan bu yana ilk kez reel olarak hem aylık bazda hem de yıllık bazda değer kazandı. TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksi bu dönemde aylık bazda %2,6, yıllık bazda %16,7 oranında artarak 76,8 düzeyine yükseldi. Endeks, Eylül 2018'de 62,5 ile tarihi düşük seviyesine gerilemişti.

Yurt içine yönelik risk algısında bir miktar iyileşme...

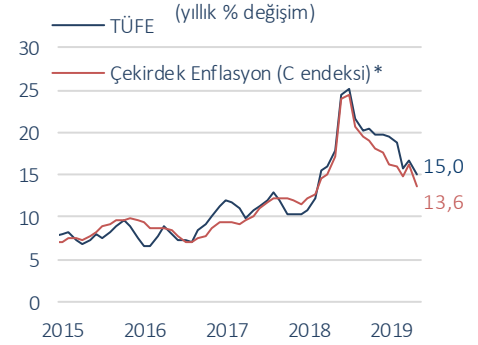
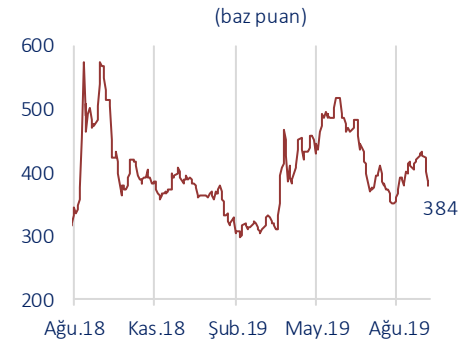
Beklentilerden olumlu gelen büyüme ve enflasyon verilerinin de desteğiyle Türkiye'ye yönelik risk algısı için gösterge niteliğinde olan 5 yıl vadeli CDS sigorta primi bir önceki haftaya kıyasla 48 baz puan gerileyerek Cuma günü kapanışta 384 düzeyinden işlem gördü. Faiz indirimi beklentilerinin güçlenmesiyle birlikte 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faizi 68 baz puan düşüşle %15,81 düzeyinde gerçekleşti. BIST-100 endeksi haftanın son gününde gerilese de haftayı %2,3 kazançlı kapattı. Döviz kurları geniş bir bantta hareket etti. Pazartesi gününe 5,83'ten başlayan USD/TL 5,63'lü seviyelere indikten sonra tekrar yükselişe geçerek Cuma günü kapanışta 5,71 oldu.

Yeni haftanın gündemi...

Bu hafta yurt içinde TCMB'nin Perşembe günkü toplantısı öne çıkarken, aynı gün küresel piyasaların gözü ECB'nin toplantısında olacak. Yurt içinde bugün TCMB Beklenti Anketi, Cuma günü sanayi üretimi ve ödemeler dengesi istatistikleri takip edilecek. Bu hafta Euro Alanı'nda sanayi üretimi ve ABD'de perakende satışlar verileri bekleniyor.

Geçici Dış Ticaret Verileri

(milyar USD)	Ağustos		Δ (%)
	2018	2019	
ihracat	12,3	12,5	1,5
ithalat	14,8	15,0	1,1
DTD	-2,5	-2,5	-0,9
Karşılama Oranı	83,3	83,6	-

Enflasyon Göstergeleri**5 Yıllık CDS Primi****Veri Gündemi**

		Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
9 Eylül	Euro Alanı Sentix Güven Endeksi	Eylül	-	-13,7
	TR TCMB Beklenti Anketi Yılsonu TÜFE Beklentisi	Eylül	-	%14,42
10 Eylül	Çin TÜFE Enflasyonu (yıllık)	Ağustos	%2,6	%2,8
11 Eylül	TR Hazine İç Borç Ödemesi (2,1 milyar TL)	-	-	-
12 Eylül	ABD TÜFE (yıllık değişim)	Ağustos	%1,8	%1,8
	ABD Çekirdek TÜFE (yıllık değişim)	Ağustos	%2,3	%2,2
	ABD Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	2-7 Eylül	-	217 bin
	Euro Alanı Sanayi Üretimi (aylık değişim)	Temmuz	-%0,1	-%1,6
	ECB Para Politikası Toplantısı	Eylül	-	-
	TR TCMB Para Politikası Kurulu Toplantısı	Eylül	-	-
13 Eylül	ABD Perakende Satışlar (aylık değişim)	Ağustos	%0,2	%0,7
	ABD Michigan Tüketici Güven Endeksi (öncü)	Eylül	90,7	89,8
	TR TÜİK Sanayi Üretimi (yıllık değişim)	Temmuz	-	-%3,9
	TR TCMB Cari Denge	Temmuz	-	-0,5 milyar USD

(*) Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE

Kaynak: Datastream, TÜİK

Sektörlerdeki Gelişmeler

Otomobil ve hafif ticari araç pazarındaki daralma Ağustos'ta hız kesti.

Temmuz ayında yıllık bazda %66 daralan yurt içi otomobil ve hafif ticari araç pazarı Ağustos'ta %24 küçülerek 26.246 adet oldu. Böylece, yıllık düşüş trendi art arda 17. ayına taşındı. Mevcut satış adedinin, 10 yıllık Ağustos ayı ortalamasına (60.018 adet) bakıldığında %56 oranında aşağıda olduğu görülüyor. Yılsonundan bu yana otomobil ve hafif ticari araç satışlarında kaydedilen düşüş sınırlı oranda hız kaybederek %46'ya indi.

İnşaat sektöründe alınan yeni iş siparişlerinde toparlanma...

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (İMSAD) tarafından hazırlanan sektör raporuna göre yılın ilk yarısında inşaat malzemesi üretimi ihracattaki artışa rağmen yıllık bazda %20,3 geriledi. Bu dönemde 22 alt sektörün tümünde üretimin gerilediği görüldü. Raporda, inşaat sektöründe alınan yeni iş siparişlerinin ise sektörde dipten dönüş sinyali verdiği değerlendirildi. İlgili veri Temmuz'un ardından Ağustos'ta da aylık bazda artış kaydetti.

Proje bazlı teşvik alan yeni yatırımlar...

Geçtiğimiz hafta **Proje Bazlı Teşvik Sistemi** kapsamında insansız hava araçları (İstanbul), vasıflı çelik ve süper alaşım malzemelerden dövme ürünler (Bursa), propilen (Adana), fotovoltaik güneş paneli (Ankara), rüzgar tüneli (Ankara) yatırımları için teşvik verildi. Söz konusu yatırımlarla 3 bin kişiye istihdam sağlanması hedefleniyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank bu projelerin toplam yatırım tutarının 14 milyar TL olduğunu belirtirken, dış ticaret açığının azaltılmasına 1,4 milyar USD civarında katkı yapacağını ifade etti.

Neden Önemli ?

Eylül 2016'da duyurulan **Proje Bazlı Teşvik Sistemi** kapsamında; savunma sanayi teknolojileri, metal, plastik, madencilik ve biyomedikal gibi Türkiye'nin dışa bağımlılığının azaltılması konusunda stratejik önem taşıyan ürünlerin üretim projelerine teşvikler veriliyor. İlk olarak, geçtiğimiz yılın Nisan ayında 19 firmanın 23 projesine (135 milyar TL'nin üzerinde bir yatırım tutarına) bu kapsamda teşvik sağlandı. Teşvikler arasında, gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsisi ve sermaye katkısı gibi destekler yer alıyor. Proje başvurularına ilişkin yatırım değerlendirme ölçütleri arasında ise yatırımın teknoloji açığı olan alanlarda teknoloji kapasitesini arttırması, yenilikçi, Ar-Ge'ye dayalı, yüksek katma değerli olması ve kritik ihtiyaçları karşılayabilmesi gibi kriterler bulunuyor.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Müdür Yardımcısı
erhan.gul@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman Yardımcısı
gamze.can@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.